

EL TIO NELO,

periódic joco-satíric y burlesc.

ENFERMETAT DEL TIO NELO.

Partisipe als lectors qu'el honrat llaurador d'este nòm s'encontra patint d'una ademitis espesífica, la que li produix un dolor tan intens qu'el pòbre veu les estrèles á les dotse del dia.

Anit tingué una miqueta de febra, y com es el seu temperament *altamente nervioso*, se li presentá un deliri alt, furiós y desesperat, posantmos als assistents en un gran conflicte. Parlaba entre dents com qui resa el rosari, ya escomensaba á pegar brams y chemecs sinse no mes qu'estes ó paregudes paraules.

—La fonda. . . es una vergoña, pòcs dinés? eh?.... pòques ganes. Y la font? la del bèrro. Y el tabaco? fem. Y el piso del mercat? barranc. Y el baix del teatro Prinsipal? òvila. Tot mi-sèria y pols y fum y tèrra de peraire . . promeses moltes, pero ya ve Novembre.

Despues el tio Nèlo se revolcaba en lo llit, demanaba la plòma y fea com qui escribia un article sobre el llansol y dia bramant: caixiste, que componguen este.

EL PORTAL DE RUZAFÀ.

Caixiste, que componguen est' atre:

UN PARTERRE Y UNA GRUTA,

O EL MUNICIPIO POETICO

Yo vullc escriure, escriure moltisim; ser el defensor dels interesos rurals y materials de Valensia, d'esta siutat hermosa *ahon colocá Homero el parais*, segons un autor modèrn. Per Valensia he deixat Patraix, els amics, les nebodes, l'aca y la escopeta. ¡Qui tinguera la chispa de *Belisario*!

Que li donen molts recaos á *Belisario*.

Que li donen molts recaos á *Belisario* y á Saez, y á la Barta, y á la companyia de sarsuela de la Prinsesa, y á la de vèrs del Prinsipal, y á tots els que fan en este mon lo que poden no podent fer mes.

Yo vullc dormir un ratet, Homero també dormia *aliquando*.

El Achuntament de Valensia dorm casi sempre.

La polisía no desperta may.

Els chiquets y els cacos son els unics que no dòrmen ni de nit ni de dia.

Vullc dormir pera no vore sèrtes còses.

Vullc dormir pa que no me fasa mal el.

El Tio NELO se quedá com un pollet, y nosatros tots asustats corregerem á la imprenta á donar part de la seua dolènsia, y per consiguiente de la impossibilitat en que s'encontraba d'escriure.

Afortunadament estava allí *Saro*, qu'es chic de grans recursos, y digué en tota la formalitat de qu'es capás.

—Diuen vostés que no hiá material, y no mes en lo que el Tio NELO diu quant delira, hiá pera omplir tres números.

—Es que tens rahó, chiquet.

—Agarri la ploma, recordí els fets y les paraules, escriguí lo que vostés acaben de llechir, lo que si té pòca relasió se deu á la falta de costum que tinc en escriure.

Despues de tot deuen vostés tindre en conte qu'es un deliri lo qu'els oferixc y qu'en un deliri la llòchica no campecha molt que digam.

Cuant el tio Nelo torne al *uso pleno* de les seues facultats intellectuals, será atra cosa.

Y apurat, ple de canguèlo

Se despedix de vostres

Este *Belisario* tres,

Qu'es

nebot del TIO NELO.

El tio Nèlo ha tengut hui una *re-caigudeta*, per haver volgut ixi de casa contra els consells del doctor.

D'una carta que nos escriu el nòstre corresponsal de Rusafa, extractém els següents parrafets:

«TIO NELO, así es preparen grans festes. D'así á huit dies, á les primeres oracions, se farà la inaugurasió d'aquell farol de que ya li parlí á vosté temps en arrere, costechat, segons diuen, per un caballer de Valensia.

El tal farol es d'un tamañ prou regular: descansa sobre una columna de ferro, y ésta naix d'una pedra cuadrá, sostinguda per dos pilons.

Está colocat enfront de la casa Capitular, qu'es el puesto manco á propòsit, per la rahó d'estar sempre convertit en una Albufera; així no será estrañ qu'el millor dia se l'encontrém anegat.

Les festes durarán tres dies, el trò gròs será el dumenche.

En la nit d'este haurá llumenaries, chòcs, músiques, y hasta crec que vol de campanes.

Pareix que pera comoditat del públic, están ya contrataes totes les cadires que tenen vostés en la Glorieta.

La música del poble, entr'atres, tocará estes peses:

La mehua Rusafa,

seguidilles manchegues, acompanyaes de bombo y castañetes,

Sapa-teao,

tango americano, imitació del fransés.

El de-sastre del moti,

aria corechá, composisió de Rosí-ni.

Y per últim, el *ú* y el *dos*, y el *Ay, mamá.....!* en acompanyament de sítars, guitarres y panderos.

A fi de que Valensia puga disfrutar d'estes festes, el portal estarà ubèrt els tres dies hasta les dotse de la nit.

TIO NELO, si vé vosté,
tindrà cadira, sopar,
chiques guapes pa ballar.....
y atres cosetes també.»

En tot se progressa.... Antigament els chiquets de cases grans, que van chuant per els carrers, s'acontentaben en ròmpreli al próchim l'anòu del coll, d'una pilotá, ó traureli un ull en la pun-

ta del pic. Hui que tot adelanta, no volen permanèixer estacionaris, y han descubert el mètode de derrocar les humanitats transeuntificantse entre les dos bases de sustentació, es dir, entre cames. Un señor molt conegut en Valensia acaba de ser víctima d'este adelanto en los chòcs de la moderna chuventut, esperansa de Seuta y Melilla. La persona á qui nos referim ha quedat en un estat pròu llastimós.

Es menester que el achuntament organise una ronda d'aguasils baix el sigüent modelò:

C'á Deu demanant achuda
contra les tendres kabiles,
siguen els moderns *Attilas*
de la canalla menuda.

En el periòdic de Madrid *La Iberia*, llechim lo sigüent:

«Otra cojida. — Por parte telegráfico transmitido desde Catarroja con fecha del 74, se sabe en Valencia que en una de las corridas de toros que este pueblo ha celebrado, ha sufrido un rasguño en la region lumbar, que le ha inutilizado para trabajar por ahora, el diestro *Belisario*.»

Esta es la vigésima quinta de las que se cuentan este año.»

Pera consòl de *La Iberia*,
sapia qu'está millor ya
y que pronte s'alsará;
la cosa no ha segut sèria.

Después abir se presentá un suchècte en la nòstra redacció, suplicantnos que li posarem en EL TIO NELO un remittit, que per estar redactat d'un mòde no masa pròpi, s'ham vist presisats á negarnos, consedintli únicament referir nosatros el cas, no com éll volia, per mes rahó que li asistixca, sinos com se deu, quant se parla davant d'un públic, digne per tots consèptes de les mes altes consideracions. Confesém, sí, c'á ser veritat el fet, ha sigut el tal suchècte molt prudent y masa hòme de bé.

El cas fon este:

Después de presentarse nostr'hóme per el espay de tres ó quatre vóltres en sèrt establiment de Valensia (encara qu'els dueños d'este no tinguen res de valensians), á cobrar un resibo que tot en grós puchaba hasta *deu quinsets*, en la última d'elles, que fon este dilluns, raere unes paraules, chens ofensives, que tingué en l'ama, pues esta no podia donarse rahó de que tinguera que pagar ningun diner, per mes que la chustisia y la equitat no foren del seu pareixer, un mascle asomá el cap per damunt de tots, y prenint cartes en el chòc, encara que ningú el cridaba, feu que puchara el cobraor, com si fora en intensió de pagarli.

Este pòbre, en l'inosensia del mon s'en puchaba cap'amunt, y als pòcs escalons se va vore acomés per tres ó quatre, que desde dalt el mamprengueren á sabataes, fentlo com un tac, de tal manera, c'á les hores presents té fòrtres y visibles señals dels còlps que va resibir, que li ha costat estar un parell de dies sinse poder valdres perà res de la seua persona.

Este módo de prosedir per part d'aquells *caballers* en un hòme de be, c'anaba, eniat per el seu superior, á reclamar lo chust, no nos atrevim á calificarlo, per pòr de faltar al decòr qu' es mereix un públic tan ilustrat y bo com es el nòstre.

Pero sí dirém qu'el indicat suchète, si volguera pendre el nòstre consell, no's riurien, com tal vòlta estarán rientse els autors de la *fazaña*.

Tribunals, y ben rèctes, hiá en Valensia, que cuidarien d'enseñarlos el módo de tratar al pròchim.

CUESTIÓ DEL DIA.

El *Parterre* está encantat,
caballers, mes val així;
la font de Liñán, morí....
Deu que l'hacha perdonat.
¿Y el apaño del Mercat?
també ha mòrt segurament,
y es qu'está el Achuntament
ocupat en atres còses,
importantísimes, gròses;
tals com....—Estic al corrent.

De m'agra-na, m'escriuen lo siguiuent fecha del 27.

Risetes perdé el servell
y aná á chitarse en lo catre,
perque Pepa *ballá en l'atre*
y no vâ ballar en ell;
y en tan *funesta ocasion*
(acaba el corresponsal)
li va oferir un sirial
al gran *San Pascual Bailón*.

POSTRES.

ACLARIMSE.—¿Aquell carrer que hiá en la partida de les torres, y que vá desde el Ample al mur de l'Escola Pia, li diuen carrer *de la sorolla*, ó *de Sorolla*? Es el seu nom el d'una fruta, ó el d'un home sélebre en la historia valensiana? Si lo primer, yo li demane al Achuntament, que fruta per fruta, li pose *carrer de la néspla*, y si lo segon, que se lleven les racholetes que hiá als cantons de dit carrer, y que en lo machor descaro del mon diuen *calle de la Sorolla*.

Aniré á la sepultura
frechit y desesperat,
si no's muda en la siutat
l' *urbana* nomenclatura.

Li recomaném este asunte al señor croniste de Valencia.

FORTUNA.—En el *basar* de les tres B. B., están desichant qu'es presente la persona á qui li donaren un billet en el número 11,594, ó siga el de la sort gròsa del últim sorteo de la lotería, pera regalarli unes frioleres que valen una porsió de cuens.

Si el qu'el té no vol anar
per reparo ó aprensió,
dònem el billet, que yo
no'm faré tant de pregar.

CÒLP Á TEMPS.—El dumenche pasat, qu'era dia de la Mare de Deu del Pilar, el teatro Prinsipal tragué á rogle *Un hidalgo aragonés*. Asó es lo qu'es diu estar en totes les chuaes.

¡ORDE, CABALLERS, Ó TRAC EL CULLERÒT!—¿Qui reina ó gubèrna en el tròs de riu que vá desd'el pònt de la Mar al del ferro-car-ril? *Los moradores de aquellas poéticas regiones* (a) peixcaors de caña, están á matar per cuestions del ofisi, y un dia de la semana pasá armaren una trifulca de cincuenta dos mil dotsenes de sentelles. Els *bolicheros y tiraors*, no contents en deixar el riu net, hasta de bròsa, tenen l'atreuiment d'amollar el *tir* en puestas ahon hiá peixcaors d'am, y asò es un atac que sòls la respectable entitat de un peixcaor de caña pot calificar degudament.

En aquell tròs de riu crec que hiá dos guardes; pero la hùmetat del temps els té mals dels ulls, y no poden vore sèrtes coses.

Avore, Sr. Alcalde, si vosté pòsa pau entre els peixcaors de caña del riu,

Sinó en aquell *bras de mar*

(perdónem el gran Gravina)

va á haber una tremolina,

que ni la de *Trafalgar*.

LLOCHICA CONTUNDENT.—Ara fa sis ó set dies EL TIO NELO va presensiar en un café la sigüent esena, entre un pare y un fill. El cas es sèrt com el dic.

Fill.—Me comería ahora un par de huevos fritos.

Pare.—¡Hombre, huevos fritos en el café!...

Fill.—¡Qué quiere V., caprichos! Mas vale un gusto que cien palos.

Pare.—Por algo presumo yo que tú has de ser hombre grande. Anda, hijo, que te sirvan los huevos.

Nostr'hòme s'enviá en quatre dentellaes els hòus, despues un parell de copes de bon Màlaga, y en acabant digué molt satisfet: Papá, he comido como un bárbaro.

Pare.—Cada uno come como quien es.

ALDUCARS.—¿Qué demanen, qué volen, á qui esperen en les portes de la llóncha de la seda huit ó deu dónes, en mantellina en llista ó mocaor al cap, que permaneixen tot lo dia en la mateixa posició hasta qu'entra un fardet de seda y li peguen darrere com si allò fora un combregar?

Pues saben vostés lo que volen:

1.º Comprar el fardet á un preu mòdic.

2.º Depositarlo durant la nit en un aposent bañat.

3.º Véndrelo al atre dia als pobres fabricants qu'el nesesiten mes qu'el llaurador l'aigua, per una tersera part mes de lo que val.

4.º Fer qu'el que nesesita la seda y pot atquirirla de primera má, pase per les forques caudines d'eixes revenedores de mala lley.

Y 5.º y última, crear un nou *modus vivendi*, un ági de nova invensió, una nova usura, una manera mes d'estafar al próchim.

A vore si'es pòsa coto al contrabando que dic; el que vullga ferse ric c'aguarde que l'ixca el lotó.

Pero entretant que treballe conforme Deu mana.

EN LLISENSIA DE VOSTÉS.—Si no li sap mal al señor alcal de, li pregaré que no deixe del ull el piso del Mercat, que les òbres de canalisació y l'aigüeta d'estos dies han deixat fet una llástima.

Pronte el añ s'acabarà....
Mes per això no s'apure,
que si lo del Mercat fà,
vosté alcalde seguirá;
el meu vòt li'l aseure.

PROYECTE ASOMBRÓS.—Una vegá trataren els catalans de fer en Barcelona un palasio de cristal pera selebrar una gran esposició.

Actualment pareix que també se pensa una còsa pareguda en Valensia; pero á conte de palasio de cristal se vol tirar má del palasio encantat, que hiá en los quatre cantons del Trenc. Vostés ya sahen á lo qu'em referix.

Me referix á la casa,
que casa may podrà ser,
y hui en dia es un femer
que ya de la ralla pasa.

GEROGLIFIC.

Por todo lo que precede: *El editor responsable*—JUAN GUIX.

VALENCIA.—1862.

IMPRENTA DE JOSÉ MARÍA AYOLDI.